

Europos LIETUVIS

Nr. 13(955)

Londonas, 1967 metų kovo mėn. 28 d.

XXI metai

PO SOVIETINIŲ KEVALŲ

EILUTĖS IŠ LAISKŲ

(Ištraukos iš „Tiesos“ skaitytojų laiško)

— Jau keleri metai, kaip pakelės atduotos ūkiam, kurių ribose yra keliai, — iš šiaulių rašo Br. Klinga. — Kai kur ariant išvartomi signaliniai kelio ženklai. Kur ūkiui nepatogu, žemė palikta likimo valiai. Ten nei ariama, nei šienaujama. Reikia čia tvarkos.

— Vilniaus valstybinis žirgynas yra kar tu ir galvijų veislininkystės ūkis, — Tiesai aiškina to žirgyno zootechnikas-selektininkas A. Lelešius. — Matydami, kiek daug dirba ir kokius rezultatus pasiekia mūsų melžėjos, norėjome šiemet joms suteikti 24 darbo dienų atostogas, tačiau Žemės ūkio ministerija tai uždraudė. Bandėme su mažinti melžėjos priskirtų karvių grupes, kad nesumažėtų atlyginimas — taip pat negalima. Pasinaudoję Žemės ūkio ministerijos ir mokslininkų rekomendacijomis, galvojome pakelti melžėjos kategoriją, nes beveik visą mūsų bandą sudaro veislinio branduolio karves. Šito dalyko taip pat negalėjome pritaikyti...

— Kapsuke, netoli cheminio rūbų valymo fabriko, jau antri metai plyname lauke riogso kažkieno tai užmiršti du didžiuliai garo katilai, — iš dabartinio Kapsuko (buvusios Marijampolės) rašo J. Draugelis. — Vienas naujas, kitas kiek naudotas. Netoliese guli du nauji vandens šildymo boileriai. Irgi ne pirmi metai. Širdį skauda, kai dėl nerūpestingų šeimininkų rūdija ir gen da brangūs ir taip reikalingi įrenginiai.

— Tarnybinis autobusas važiuoja į Vilnių. Apytuštis. Sustoję pamitė dar porą dar buotojų. Važiavusieji pamatė atskubančią mokytoją. Ne, ji nedirba gamykloje, ji tik moko dirbančiųjų vaikus. Autobuse kažkas pasakė, kad reikia jos palaukti. Daugumas sužibė: „Ne, ne mūsų darbuotoja“. Ir nuvažiuavo... — pasakoja V. Šabonas iš Elektrėnų.

— Ar nevertėtų prie mokyklų, vaikų dar želių, ištaigų, gamyklų aikštelių pasodinti po skarotą eglutę, — klausia šiauliškis Br. Kairys. — Ji ne tik žiemą, bet ir vasarą žaliuotų bei pošukų aplinka. Prie jos galima būtų surengti Naujameitę programą, dalyvaujant Seniui Šalčiui.

— Kai sausio 15 d. kelius užpūstė, tai dar ir 21-22 dienomis autobusai nepasiekdavo kelio galo. Radviliškio kelių eksploatavimo ruožas teturi tik du sniego valytuvus. Jiems į pagalbą buvo pasiūta 14 buldoze rių. Jie galėtų daug padaryti, jeigu dirbtų visi, o ne pusė, jeigu kai kurie buldozerininkai darbotu metu nepasigertų... — skundžiasi Radviliškio autobusų stoties viršininkas R. Lipnevičius.

— Pastaruoju metu daug baldų išleidžia ma su įvairios paskirties stiklais. Paimkim kad ir įvairių formų saloninius staliukus. Tačiau visas šis grožis ir nuotaika pradingsta, jei tas stiklas sudužta. Parduotuvė je jums pasakys: „nėra“, „neturime“. Įstik linimo įmonės irgi neapsiima, — iš Jonavos rašo R. Stanevičius.

— Norėtusi, kad sveikinimo atvirukų pa sirinkimas būtų didesnis, — pageidauja palangiškis E. Skritulskis. — Juk ištis nesmagu, kada pasiunti pažįstamam atviruką ir lygiai tokį pat gauti iš jo.

— Kam vairuotojų Kaune teko važiuoti automašina Raudondvario plentu, tas ir kit tam pasakys, jog tai pati blogiausia ir labiausiai apleista gatvė mieste, — skundžiasi inž. S. Melėnas. — Paskaičiavus, kiek per metus čia padaroma mašinoms žalos, už tas lėšas būtų galima nutiesti dvigubai ilgesnį asfalto kelią.

LIETUVOS KANDIDATŲ NĖRA

Sovietų Sąjungos lenininų ir valstybinių premijų komiteto paskelbtame kandidatų sąraše šių metų literatūros, meno ir architektūros premijoms gauti iš Lietuvos kandidatų nėra. Rusų žurnalas Teatr yra pasiūlęs kandidatų vieną estą — Tartu Va nemūnės teatro režisorių. Visi kiti kandidatai rusai. Net Azerbaidžano dailininkų sąjungos pasiūlyta kandidatė — J. Belasova. (E)

MENO LEIDINIŲ PASKLEIDIMAS

„Visų respublikų“ leidinių pardavinėjas Maskvos knygynas, kaip rašo Tiesa (kovo 5), daugiausia parduodas Baltijos kraštų leidinių. Čiurlionio ir S. Krasausko kūrybos albumų tas knygynas pardavęs po 7-8 tūkstančius egzempliorių ir dar užsisakęs 10 tūkstančių. (E)

DAR DU NUTEISTI

Nepaisant kalbų apie bolševikinės valdžios neva „sušvelnėjimą“ Lietuvoje, neseniai (vasario 11 d.) ta valdžia vėl atsikėr šijo dviem lietuviams linčišku „teismu“ už pasipriešinimą jos siautėjimui prieš 22 metus.

Povilas Tamulionis, dabar 40 metų amžiaus, pastaruoju metu buvęs Naradavos sovchozo (ties Pasvaliu) buhalteris, ir Stanislovas Šarkanas, dabar 46 metų amžiaus, pastaruoju metu buvęs paprastas darbininkas Sodeliškių kolchoze (ties Panevėžiu), tapo nusmerkti po 10 metų kalėti „patais os darbų kolonijoje“.

Nusmerkimas, kaip ir paprastai bolševikinėje santvarkoje tokiais atvejais, buvo linčiškas: atliktas remiantis surežisuotais „įrodymais“ ir be galimybės teisiamiesiems nei gintis, nei skųstis. „Nuosprendis galutinis ir kasacinė tvarka neskundžiamas“, — sako oficialus pranešimas apie „teismą“. Atseit, neleista ginčyti jokių to „teismo“ veiksmų teisėtumo.

O beatodairiškai neteisėti saivališkumai atvirai kyšo netgi iš trumpo pačių kaltintojų surašyto pranešimo apie bylą.

Esą, teisiamieji buvę kaltinami pagal „LTSR baudžiamojo kodekso 62 straipsnio pirmąją dalį ir pagal 64 straipsnio pirmąją dalį“.

Iš viso tas baudžiamasis kodeksas Lietu vai yra gi svetimos valdžios iš Maskvos paktikuotas, tad jo taikymas Lietuvoje yra ne teisės, o tik saivalios vykdymas.

Juo labiau saivalia yra nurodytųjų straipsnių taikymas Lietuvos piliečiams, kadangi juose vadinamoji Sovietų Sąjunga reikalauja sau ištikimybės taip pat ir iš tų, iš kurių to reikalauji ji neturi jokios teisės.

Tas 62 straipsnis graso nuo 10 iki 15 metų kalėjimo ar net ir mirtimi už „Tėvynės išdavimą“, vadindamas „Tėvyne“ ne ką kita, kaip „TSRS“ (arba SSSR, kitaip sakant, Maskvos imperiją).

Tamulionis ir Šarkanas buvo apkaltinti, esą, jie, „išdavavus Lietuvą iš vokiškųjų okupantų... išdavė Tėvyne“, vengė karinės tarnybos ir, įsijungę į buržuazinių naciona listų gaują, žudė tarybinius žmones“. O to ji „Tėvynė“ Lietuvos juk niekad neišdavavo, tik sau atsigrobė Lietuvą iš vokiškųjų okupantų. „TSRS“ nei buvo, nei yra Lietu vos piliečių „Tėvynė“, tad Lietuvos piliečiai teisiskai niekad negalėjo jos išduoti. Lietuvos piliečiai nei turėjo, nei turi teisė tai nustatytos prievolės būti tai „Tėvynei“ ištikimi, lygiai kaip neturėjo prievolės būti ištikimi, pavyzdžiui, Hitlerio Trečiajam Reichui. Jie neprivalėjo stoti nei į vokiškųjų, nei į rusiškųjų okupantų kariuomenes. Varu į tą kariuomenę varomi ir gaudomi, jie turėjo teisę priešintis, kaip galėda.

Septynios DIENOS

ARMIJA TVARKYS ĮMONES

Kinijos komunistų partija paskelbė atsišaukimą, kuriame reikalaujama, kad darbi ninkai įmonėse bendradarbiautų su kariais ir klausytų jų. Įmonės pavedamos armijai kontroliuoti.

Praktiškai kai kuriuose krašto miestuose kariai jau tvarko įmones.

AR TIKRAI BUVO SUOKALBIS?

N. Orleane suimtas Shaw, kurį prokuroras kaltina dalyvavus suokalbyje nužudyti prez. Kennedį, paguldintas ligoninėn.

Bet abejojama, ar Orleano prokuroras iš tiesų bus užuojamas suokalbi. Dalis laikraščių tvirtina, kad jis tais tariamaisiais suokalbiais noris atkreipti dėmesį ir gal pasikui kandidatuoti į senatą.

NUTEISTI KARININKAI

Graikijos karinis tribunolas teisė 28 karininkus už dalyvavimą sukilime. 12 buvo nuteisti kalėti nuo 4 iki 18 metų, 3 mažes nėmis bausmėmis, kiti išteisinti.

Prokuroras reikalavo, kad būtų išduoti teismui du parlamento nariai, tarp jų buvusio ministerio pirmininko sūnus prof. Pa pandreu: jie dalyvavę suokalbyje. Bet ma noma, kad parlamentas nesutiks, nes Pa pandreu yra labai įtakingas ir jo suėmi mas galėtų duoti pagrindo didelėms riau šėms.

VOKIEČIAI SIULO DAUGIAU

V. Vokietijos vyriausybė Dr. Erhardo laikais buvo pažadėjusi prisidėti prie britų karinių dalinių išlaikymo 31,5 mil. svarų. Naujoji vyriausybė tą pažadą buvo suma žinusi iki 21 mil., paskui iki 12 mil., pas kui nieko, o dabar vėl pakėlė iki 40 mil. svarų.

mi, taigi net ir susidėję su kitais, kurie ne sutiko geru tam pasiduoti.

Kaltintojai teigia, kad Tamulionis ir Šar kanas (tada būdami vienas tik 18, kitas 24 metų amžiaus) „įsijungė į buržuazinių na cionalistų gaują“. Tai, be abejo, buvo veiks mas, priešiškas rusiškiam okupantam, bet nepriešingas lietuvių tėvynės teisei ir išti kimybei.

Toliau teigia, kad jie „žudė tarybinius žmones“ ir kad „Pirmieji nuo šių banditų rankos krito Vabalninko valsčiaus Natiš kių apylinkės sekretorius Stanislovas Sau siukas, Panevėžio Lomaty kaimo valstiet is Antanas Striukis, to paties rajono Tra kų ir Beržinės kaimo gyventojai Jonas Laz dynas ir Kazė Jatužienė“.

Būdingas tyčinis kaltinimo miglotumas: kas iš tikrųjų buvo „šie banditai“, nuo ku rių rankos žuvo tie ir tie? Tai yra, ar tikrai teisiamieji, ar apskritai tie, kurie buvo su simetę į „gaują“?

Be to, iš pateikiamo nužudytųjų sąrašo matyti, kad nužudyti buvo ne kažkokie „tarybiniai žmonės“, o tikri Lietuvos pilie čiai bei gyventojai, ir tai įvyko Lietuvos te ritorijoje.

Nužudymas vis tiek yra nusikaltimas, bet šiose aplinkybėse tai gali būti nusikalti mas, baustinas tik Lietuvos kompetetingo teismo, remiantis teisėta galiojančiais Lie tuvos įstatymais, ir tikrai įrodžius, kas bei kokiomis aplinkybėmis nužudė.

Lietuvos įstatymų veikimas Lietuvoje dab ar yra svetimos valstybės smurto sustab

VLIKO PIRMININKAS ŠVEICARIJOJE

Vliko pirmininkas Dr. J.K. Valiūnas lan kėsi kovo mėn. pirmojoje pusėje Berne ir matėsi su pasiuntinybės patarėju Dr. A. Geručiu, su kuriuo tarėsi aktualiais Lietu vos nepriklausomybės atgavimo reikalais. Dr. Valiūnas leidžia šiuo metu Šveicari joje atostogą, o balandžio pradžioje vyks ta į Romą, kur pasimatys su Lietuvos Dip lomatinės Tarnybos šefu min. S. Lozorai čiu.

BOBROWSKIO ROMANAS LAIKRASTY

Didžiausią tirąžą Šveicarijoje turįs sa vaitraštis „Die Weltwoche“ (Ciuriche) ko vo 10 d. pradėjo spausdinti neseniai miru siojo vokiečių rašytojo Johannes Bobrows kio romaną „Litauische Claviere“, kuria me vaizduojamas rašytojo Kristijono Done laičio gyvenimas.

Visuose šveicarų laikraščių pardavinėji mo kioskuose per vieną savaitę buvo iš kabintas plakatas, kuris stambiomis raidė mis skelbė, kad „Weltwoche“ pradėjo spausdinti romaną „Litauische Claviere“.

MĖSA SU HORMONAIŠ

Olandijoje išleistas įstatymas, kuris draudžia gyvulių augintojams naudoti sin tetinius hormonus galvijams penėti. Ne klausantieji baudžiami, nes hormonams pa dedant greičiau nupenėtų galvijų mėsa ga li būti pagrindas vėžiui prasidėti.

Tačiau dabar aiškėja, kad ir Britanijos ūkininkai galvijams ir gaidžiams penėti naudoja hormonus.

Prancūzija ir Šveicarija tokios mėsos vi siškai neįsileidžia.

INDIJOS EKONOMIJA

Pagal naująjį biudžetą, Indijos nepritek liai šiais metais bus 10 kartų didesni negu praeitais metais.

Kadangi išlaidų, ypač gynybos reikalam, negalima sumažinti, tai bus padidinti mo kesčiai.

AUSTRIJA NERANDA TEISYBĖS

Nuvažiuoję į Maskvą, Austrijos kancle ris Dr. Klaus pasakė sovietų vyriausybei, kad jo krašto pastangos įstoti į Europos Ekonominę Bendruomenę neturėtų kelti rū pesčių.

Kosyginas nesutiko duoti Austrijai visi škos laisvės pasirinkti formą, kaip į tą Bend ruomenę įsijungti. Sovietai remiasi taikos sutartim su Austrija, kurioj pasakyta, kad Austrija neturi teisės dalyvauti jokiam sambūryje, kur dalyvauja Vokietija. O EEB dalyvauja Vokietija.

DAUGIAU NEGU VIENAS KANDIDATAS

Vengrijos rinkimuose iškilo naujiena — rinkėjai turėjo teisę pasirinkti sau tinkamiausią iš dviejų ar daugiau kandidatų.

dytas. Tačiau tai neįteisinot nei to smurto Lietuvai primestų kodeksų, nei teismų su jų savotiška teise. Iš Vilniaus į Panevė žį nusiustasis „Respublikos aukščiausio teismo teisėjas“ Jonas Burneikis su Pane vėžio autobusų kontoros tarnautoja Geno vaite Lipskiene ir spirito gamyklos direk toriumi Eduardu Jasinevičium nebuvo teisėtas teismas tokiai bylai spręsti. Tai toks pat teismas, kaip hitlerinės okupacijos me to „Sondergericht“. Jie tačiau bylą spren dė ir teigia, kad liudytojai, nužudytųjų ar timieji ir giminės, kaltinimus patvirtino.

To „patvirtinimo“ patikimumas daugiau negu įtartinas. Nuo veiksmų, kuriuos esą padarė kaltinamieji, yra praėję apie 22 me tai. Kaltinamieji ligšiol nei savo pavardžių, nei gyvenamųjų vietų nepakeitė, kaip pa našiais atvejais esti. Jie, kaip matyt iš ofi cialaus pranešimo, gyveno ir viešai dirbo tariamų savo nusikaltimų apylinkėse, kur tebegyvena ir liudininkai, „nužudytųjų ar timieji ir giminės“. Kodėl kaltinamieji bu vo tokie drąsūs, o giminės tokie bailūs, kad daug anksčiau neparodė į juos pirštų, jei gu buvo „matę“, kaip jie žudė jų gimines? Iš to aiškiai matyti, kad kaltinamieji ne turėjo gynybų, kurie būtų mokėję ir drisę kompetetingai išsakyti atskirtimus dėl teisės ir dėl faktų šioj byloj.

Kaltinamas eilės žmonių nužudymu, ko

dekso 64-to straipsnio žodžiais tariant, tiks lu „pakirsti arba susilpninti Tarybų val džią“, yra vienas iš pačių sunkiausių kalti nimų sovietinėje santvarkoje, logiškai reika laujas aukščiausios atitinkamame kodekso straipsnyje numatytos bausmės. Kad šioj byloj vis dėlto paskirta ne aukščiausia, o pati žemiausia straipsnio leidžiama baus mė, tai tas greičiau liudija ne valdžios „su švelnėjimą“, o gal tik teisėjų susvyravimą ir suabejojimą įrodymais. Nepriklausomas teismas, tokiam abejojimui kilus, kaltina muosius išteisina. Sovietinis teismas yra ipareigotas būti šališkas valdžios pusę, to dėl teisėjams nedrąsu pasisakyti prieš pro kuroro ir čekistų teigimus aiškiau, negu bausmės pašvelninimu. Bylos teatrisksmo žymės kyšo ir iš pabrėžimo pranešime apie ją, kad „Pritardami sutiko nuosprendį sa lėję susirinkusieji“. Atseit, būta spektaklio vidutiniškai miniai, sukviečiai, parinkus ją taip, kad būtų užtikrinti plojimai po vai dinimo. (Paprastai tos kvietinės minios smarkiau ploja, kai bausmė didesnė).

Paliestų asmenų kaltumas ar nekaltu mas tokiuose „teismuose“ lieka neišaiškin tiar net nesvarstytas kompetentingai. Ta čiau tokie teismai užsimirštantiems prime na, kad Maskvos čekistai (KGB) tebeturi Lietuvos ir dantis ir nagus. (E)

JAUNIMO PROBLEMOS

Rūpesčiai dėl jaunosios kartos Lietuvo je labai panašūs į tokius rūpesčius ir ki tuose, ne komunistų valdomuose kraštuose.

Vienas tų rūpesčių svarstytojas (Lite ratūroj ir Mene, 1967/3) atradęs laikraš čiaus nuomonę, kad „skepticizmas, apė męs žymią anglų jaunimo dalį, bytlių at siiradimas ir kiti laukiniai išpuoliai yra ne kas kita, kaip nepasitenkinimo esama padėtimi, žmogaus kovos už savo indivi dualybę išdava“. Žinoma, esą, „tai kapita listinio pasaulio jaunimo problemos“. Va dinamajame socialistiniame pasaulyje to lyg ir neturėtų būti, nes ten gi jaunimo auklėjimas nuo septynerių metų amžiaus ar net anksčiau vyksta komunistų parti jos kruopščiai nustatyta linkme: per spa liukų, pionierių, komjaunuolių gretas jau nimas vedamas tiesiausiu keliu į komunis tų partiją, kuri per keliolika vaikystės ir jaunystės metų kruopščiai stengiasi kiek vienam duoti ir suplanuotą individualy bę ir padėti...

Tačiau, „Kaip bebūtų keista ir apmau du“, — kalba tų rūpesčių svarstytojas, — „nuo abejingumo gyvenimui bacilų ne apdrausta ir mūsų jaunimo dalis, kuri lengviau pasiduos nerūpestingumui, svaigiam džazo ritmui, o ne susimastys apie savo pašaukimą, vietą gyvenime ir apie savo kartos atsakomybę“.

Kitas rašo: „Tėvai ir tikrai tėvai vaikų auklėjime vaidina lemiamą reikšmę. Jie ir privalėtų atsakyti už vaikų poelgius.

TEATRAS NAUJON VIETON

Panevėžio („Miltinio“) dramos teatras tikisi ateinantį rudenį persikelti į naujus rūmus, jau statomus centrinėje Panevėžio aikštėje. Ligšiol teatras veikia kadais vadin tame „Montvilo teatre“, pastatydintam spirito vartyklos savininko Montvilo 1913 metais ir tik iš dalies taptaitikytame šių laikų teatro reikalavimams.

Šį pavasarį, dar senosiose patalpose, teat ras dar numato prirengti net keturias premjeras, — vien originalių lietuviškų vei kalų, kurių autoriai — J. Grušas, R. Lan kauskas, V. Palčinskaitė, G. Osierovičius. Šio teatro direktorius yra Č. Kasmaus kas, vienas iš jame dirbančiųjų aktorių tarpo. (E)

E. SIMONAICIO PASKAITA ŠVEICARIJOJE

Vasario 16 d. minėjimo proga Berne me muarų reikalais lankėsi Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas Erdmonas Simonai tis. Nepriklausomybės sukakties minėjime E. Simonaitis laikė paskaitą, kuri daly viams paliko gilų įpūdį.

EKSPONATAI MONTREALIO PARODAI

Montrealio Tarptautinėj Parodoj Sovie tų Sąjungą rengiasi nesivaržydama rodytis ir su pagrobtyjų kraštų gaminiais. Šalia daugelio kitų jau išsiųstų eksponatų iš Lie tuvos, Plungės ir Telšių dirbtuvės šiai pa rodoi rengia septynias serijas vadinamų liaudies kūrybos gaminių: kraičių skry nias su žiedais jaunavedžiams, kaklajuos tes su gintariniais mazgais ir kt. Tarp ko kita, rengia išsiųsti net tūkstantį medinių šaukštų. (E)

Tačiau šiandien tos pilnos atsakomybės kartais pareikalauti sunku, nes daugumo je šeimų dirba abu tėvai, ir vaikai palie kami atsitiktinomis aukiem arba tiesiog gatvėj“.

Kiti prisimena, kad gi „mokykla moki niui antrieji namai, mokytojai — antrie ji tėvai“. Bet čia pat aiškėja, kad mokyk la nepajėgia savo uždavinių atlikti, tarp ko kita, ir dėl biurokratinių reikalavimų. Sako, „mokytojams kliudo toks atgyvenęs ir neigiamas reiškinys, kaip „percentoma nija“. Ta mokykla, kurioje pažangumo vi durkis didžiausias, antramečių nėra, daž nai skaitoma pažangiausia, besivadovau jantičia naujausiais metodais“. O tie meto dai, pasirodo, — rašyk gerus pažymius net ir nieko nemokantiems, ir nebus antra mečių... Esą, „iš tikrųjų, ką daryti moky tojui, iš kurio reikalaujama, kad klasė mokslo metus baigtų be dvejeto, kad ne liktų nė vieno antramečio?“

Ryškiausiai pasisakė prof. V. Ruokis: „Dabar mokslo upė pasidarė plati, bet ne gili. Pasiraityk kelnes ir perbrisi“. (E)

PASAULYJE

— Vokietijos teismas atmetė Annos Andersonos prašymą laikyti ją Rusijos caro Nikolajaus II jauniausiąją dukterim Anas tazią (jeigu ji būtų pripažinta, tai gautų apie 10 mil. svarų palikimo).

— JAV pulkininkas Whalen nuteistas 15 metų kalėti už teikimą sovietams žinių apie atominius ginklus ir raketas.

— Prie Jutlando audros metu paskendo sovietų laivas Tukan (iš 79 įgulos narių prigėrė 56).

— Sov. Sąjungoje nuteistas kalėti atsi tarnavęs mokslininkas žydas Salomonas Dolniskas, kuris buvęs suorganizavęs šnipų tinklą dirbti Izraeliui.

— Kolumbijoje dėl žemės drebėjimo žu vo 74.

— Atskridęs 1.500 mylių iš Meksikos, kažkur lėktuve pasislėpęs, jaunas meksikie tis netoli Los Angeles nukrito iš aukšty bių.

— Žymus norvegų verslininkas nuteis tas 9 mėnesiams kalėti, nes praeitą pavasa rį Norvegijoje suruošė britų parodoje padegę paviljoną, protestuodamas prieš tai, kad britai iš svetur įvežamosioms pre kėms pakėlė mokesčius.

— Po ketverių metų sausros šiaurvaka rinėje Australijos dalyje — New South Wa les — kovo mėn. pradžioje palijo 8 inčiai lietaus.

— Britų parlamente iškeltas klausi mas, kaip gi čia bus su ministrės Jennie Lee atlyginimu, kai ji pakelta į aukštesnį laipsnį su 5.625 svarais metinio atlygini mo (priedo dar 1.250 sv. parlamento nario atlyginimo), ypač tokiu metu, kai darbi ninkams neleidžiama kelti, bet, pasirodo, ji atsisakė piniginio pakėlimo — ims, kaip ir iki šiol gaudavo, 3.750 sv. su 1.250 sv. priedo kaip parlamento narė.

A+
STASIUI NAGIUI
tragiška mirus,
poniai F. Naglenel, sūnūs, dukroms ir
svainiui Pr. Pažerskiui su šeima
reiškiam didžią užuojautą ir kartu liūdim.
Barančiukų šeima

atsitiktinės trumpmenos

REDAKTORIAI kartais, geriausių norų tu rėdami, gali pasirodyti pernelyg žiaurūs... geriausiems savo bendradarbiams. Panašiai nutiko ir Metmenų tvarkytojams, 12 numeryje pirmuoju straipsniu išspausdinus dr. Algirdo Julius Greimo dar 1965 metais skaitytosios Santaros-Šviesos suvažiavime JAV paskaitos išrašą. Skaitant nuo juostos užrašytuosius mūsų paryžiečio profesoriaus žodžius, matyti, kad tai nebuvo akademiškai sudrausmintas paskaita, bet greičiau jausmus, nors ir intelektualiai reiklus, pokalbis. Greimui, kaip akademiko ir Paryžiaus intelektualo, įvaizdžiu mūsųose tokio pokalbio sudrausmintas, žinia, negalėjo ypač patarnauti. Abi firmos (Metmenų ir Greimo) visi dėlto įpareigoja! O šiom pastabom juk visiškai neliktų pagrindo, jei santariečiams-šviečiams pateiktų minčių santrauka būtų buvusi pasakojama tų pačių Metmenų apžvalginėje dalyje.

Sudėtingas yra redaktoriaus gyvenimas...

BAKSTELĖJIMAS, elegantiškas ir nepiktybinis, bet vis dėlto bakstelėjimas amerikiečiams intelektualams bene bus įdomiausia minėtiosios Greimo paskaitos dalis. Kai mūsų „amerikonai“ Greimui siūlė dominančias temas paskaitai, bent trimis atvejais buvo keliami egzistencializmo klausimai. Pagal Greimą, tai „buvo iš tiesų kute-nanti problema 1945 metais“. Juk „egzistencializmo problema jau atgyventa. Ir nėra nieko baisesnio kultūriniam gyvenime, kaip atsilikti viena karta žmogiškosios problematikos klausimus nagrinėjant“.

Tuo bakstelėjimu Greimas vis dėlto iš-

reiškė ir tam tikrą pažangumo pripažinimą savo tautiečiams. Iki šiol mes paprastai būdavome bent 50 metų atsilikę nuo Vakarų Europos žmogų judinusių klausimų...

ATEIZMAS yra opi problema. Opi pirmiausia krikščionybė, kas, taip sakant, oficialiai buvo patvirtinta dabartiniam popiežiui viešai įpareigojus savo intelektualiausia ir drausmingiausia vienuolią — jėzuitus tyrinėti ir telkti ateizmo klausimais. Opi toji problema ir lietuviams, apie save inerciškai tebegalvojančiams, kaip apie „katalikų tautą“. Kiek tikrų katalikų ir tikrų ateistų šiandieną yra Lietuvoje — nežinome (nežino to, tur būt, nekompartija), bet galima konstatuoti, kad ateistinė propaganda Lietuvoje dažniausiai yra pernelyg primityvi ir net naivi. Tuo pačiu tenka pastebėti, kad iki šiol mūsų katalikų ateizmo puolimai aukštų ir kultūringų lygiu taip pat retai tepasizymėdavo. Dialogas tarp lietuvių kataliko ir ateisto nebuvo našus ir kūrybingas.

Teigiamas reiškinys šioje įtampoje, be abejo, buvo dr. Juozas Griniaus „Žmogus be Dievo“ išleidimas 1964 metais. Dabar, 12-se Metmenyse, šio katalikiškojo mūsų filosofų iššūkį priėmė aiškiai nekatalikiškas filosofas dr. Vytautas Doničius, savo oponentui pripažindamas, kad tai „tur būt, rimčiausia knyga mūsų filosofijos istorijoje apskritai“.

Abiejų filosofų plunksnų dvikova iš tiesų yra kultūringa, griežtai logiška, neužgauli ir sąžiningai įsijaučianti į priešininko galvosėną. Tai ryškiai pamoka ateizmo propagandininkams Lietuvoje, kaip ateiz-

1967 m. vasario 21 d. pensininko amžiaus (65) susilaukė Miunchene gyvenantis dr. Jonas Grinys, Eltos draugijos pirmininkas, PLB Vokietijos krašto tarybos narys, ELI redaktorius, Vasario 16 gimnazijos lietuvių literatūros ir rusų kalbos mokytojas, IX klasės auklėtojas. Vien suminėjęs šiuo metu einamąsias pareigas, jau galima nuvokti, kokiuose sudėtinguose ir plačiašakiuose darbo ir veiklos baruose dirba su kaktininkas.

Gimęs Giminių kaime, Joniškio valsčiuje, Šiaulių apskrityje, Grinius gimnaziją baigė Šiauliuose 1922 m., o jau 1926 m. gavo diplomą Lietuvos universiteto teologijos-filosofijos fakultete. Gilinęs studijas Grenoblyje ir Paryžiuje, 1929 m. Lietuvos universitete už disertaciją „O. V. Milašius — poetas“ gavo literatūros daktaro laipsnį.

mo pozicijos gali būti ginamos kultūringoje plotmėje, neužgaunant kitaip galvojančio jausmų.

METMENYS šiandieną, be abejo, yra kūrybingiausias mūsų kultūrinis leidinys. Ir... keisčiausias. Keisčiausias savo labai nevykusiui platinimu. Bent dviejuose žemynuose ir keturiuose valstybėse, kuriose yra galimų skaitytojų būriai, Metmenų įsigijimas prilygsta argonautų kelionėms beieškant aukso vilnos. Tai teiginys, paremtas rašančiojo asmeniniu patyrimu. Tokios svarbos leidinį spausdinant, jo administratoriai vis dėlto turėtų rasti būdų jį žmoniškiau paskleisti tarp vis dar skaitančiųjų išievių.

— R. E. Maziliauskas

1929-1940 m. teologijos-filosofijos fakulteto docento teisėmis dėstė literatūrą, estetiką bei meno istoriją. 1941 m. pakeltas docentu ir išrinktas Vytauto Didžiojo universiteto senato sekretoriumi ir šias pareigas ėjo iki 1944.VII.12. Pasitraukęs Vokietijon, aktyviai dalyvavo visuomeninėje lietuvių tremtinių veikloje, būdamas daugelio komitetų narys ar pirmininkas. 1948-50 m. Schwabach Gmuend lietuvių gimnazijos mokytojas ir paskutinis jos direktorius. Vėliau Strassbourg lietuvių studentų globėjas, 1958-60 m. Vasario 16 gimnazijos direktorius, 1959-60 m. Vokietijos kr. valdybos narys, kr. tarybos narys be pertraukos nuo LB įkūrimo, keletą metų buvęs Vasario 16 gimnazijos švietimo komisijos narys.

Vlrike atstovavo Lietuvos Darbo federacijai. Pakartotinai būdavo išrenkamas į Ateitininkų federacijos tarybą. Buvęs Vokietijos Ateitininkų sendraugio pirmininkas. Nuo 1933 m. Lietuvos Rašytojų Draugijos narys. Išspausdinęs visą eilę įvairaus žanro veikalų, o paskutinis romanas dar rankraštyje. Buvo šių laikraščių redaktorius arba redakcijos narys: Ateities, Pavasario, Židinio, XX Amžiaus, Aidų. Aktyviai bendradarbiauja lietuvių spaudoje, nevengdamas paliesti ir jautresnių dienos klausimų. Dažnas paskaitininkas lietuvių tautiniuose ir kultūrinuose parengimuose, vienas nuolatinių Vokietijos lietuviškųjų savaitinių paskaitininkų ir organizatorių. 1961 m. apdovanojęs JAV ir Kanadą, kur skaitė pagrindinę paskaitą Kultūros kongrese ir daug paskaitų įvairiose lietuvių kolonijose. Savo įspūdius išleido atskiru leidiniu, sukleusiu nemaža diskusijų.

Sukaktininkas, tiesa, niekada nebuvo stiprios sveikatos, tačiau jo didžiulis kruopštumas, sąžiningas darbiškumas ir neeilinis užsispyrimas įgalina jį prašyti savo fizinės jėgos. Tad ir minint tą amžiaus sukaktį, kuri oficialiai reiškia teisę į poilsį, neabejotina, kad dr. Griniui poilsio mintys yra tolimos. Jo ryškiai asmenybė, tikriausia, dar daug metų lemiama prisidės prie Vokietijos lietuvių visuomeninės veiklos, ugdytų jaunimo širdyse meilę lietuvių literatūrai, o taip pat dar duos nevieną vertingą įnašą jai.

(VKVI)

ISKILIO LIETUVIAI SPORTININKAI

Ilgų distancijų bėgimo varžybose vėl iškilo pora lietuvių — Sov. Sąjungos čempionų: moterų 1000 metrų bėgime — I. Juzaitytė, o vyrų 5000 metrų bėgime — jau ir anksčiau buvęs čempionas K. Orentas.

(E)

Kiekvienam lietuviui rūpi, kaip gyvena ir kokiomis sąlygomis veikia tautiečiai kituos kraštuose. Geriausiai susipažinsite su liet. gyvenimu Kanadoje skaitydami savaitraštį „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“.

Tai yra savaitraštis visų ir visiems. Jame rašoma apie lietuvių gyvenimą, viso pasaulio naujienas, mokslą, meno, technikos žinias; yra sveikatos skyrius, kino apžvalgos ir duodami įdomūs romanai. Redaguoja Jonas Kardelis. Metams 6 kanadiški doleriai. Adresas: Nepriklausoma Lietuva, 7722 George Street, LaSalle — Montreal, Canada.

RŪSIO KAMBARYS

PAR LAGERKVIST

Visi mes esam matę jį ir matome kasdieną. Mes ypač ir nesidomime juo, kai šen ar ten eidami užtinkame jį begulint; mums nebedaro jau stipresnio įspūdžio, nes jis, rodos, priklauso šioms vietoms, tartum būtų mūsų aplinkos priklausinys. Turiu galvoj Lindgreną, tą sudžiūvusiom kojom mažąjį senį, kuris odinėm pirštinėm apmautų rankų padedamas šliaužioja gatvėmis ir parkais. Jo ir kojos apmaustytos odos apvalkalais. Barzdotas jo veidas rodo nenusakomos kancios ženklus, jo akys mažos ir ramios. Mes visi buvom sutikę jį, visi nuolat sutinkam jį, bet mes suprātę su jo esimu, nes atrodo, kad jis yra kažkaip mūsų pačių dalis. Praeidami mes įmetam suvargusiom rankon pinigą, nes jis taip pat turi gyventi.

Bet keletas žino šiek tiek daugiau, negu tik tiek, kad jis gyvena, tai aš čia šį tą ir papasakosiu apie tą seną žmogų, nes pažįstu jį.

Dažnai aš sustodavau pasikalbėti su juo, nes jis turi savyje kažką švelnaus ir gera, o man, rodos, šitai reikia. Aš taip dažnai esu su juo kalbėjęs, kad žmonės gal spėja, jog jis yra koks nors mano nelaimingas giminaitis. Bet taip nėra. Mūsų šeimoje nėra skurdo, nors mes ir nešiojamės tragiška širdgėla. Bet ta širdgėla yra mūsų, ir mes, laikydami tiesiai galvas, pajėgiame pakelti ją. O sustoti prie jo ir kartais pasikalbėti mane, rodos, verčia iš dalies reikalus neleisti jam jaustis lyg koku tremtiniu, o iš dalies ir mano paties labas, nes jis vis turi šį tą papasakoti. Ir aš nemanau, kad tarp mudvių yra kokia nors siena. Dažnai pagalvodavau, kad jei neturėčiau kojų ir šliaužiočiau žeme, kaip jis, tai nebūtų man taip jau bloga; jei šitaip jau būtų lemta, tai ir aš neturėčiau nei ko kvaršinti save, nei ko stebėtis. Šiuo atveju mes abu, rodos, būsimė giminingi.

Vieną vakarą, jau rudeniiui artėjant, užėjau jį parke, kur įsimylėjusios poros susitinka. Jis gulėjo po lempos stulpą, kad būtų matomas, ištiesęs nuvargusią savo ranką, nors bemaž niekas ten nėra pro šalį; gal limas dalykas, kad jis galvojo, jog meilė suminkština širdis; gali būti, kad jis ne kažin kaip ir tepažinojo šį pasaulį, tik ranką ištiesęs gulėjo, kur nors pasaulėje, ir nes tarp žmonių. Lijo, žemė šlapia, ir jis buvo purvinas, atrodė labai pavargęs ir nesveikuojas.

— Na, Lindgrenai, ar neisi namo? — tariau aš. — Jau vėlu.

— Taip, — atsakė jis, — teks eiti.

— Galą kelio paėjėsiu kartu; kur tu gyveni?

Jis suminėjo galvą; paaiškėjo, kad mes gyvename netoli vienas nuo kito ir kad mums tenka eiti tuo pačiu keliu. Perejom gatvę.

— Ar nepavojinga, — paklausiau, — kai reikia pareidinėti gatvę?

— Ne, — atsakė jis, — manim labai rūpinasi. Vakar policininkas sustabdė visą jų dėją, leisdamas man pereiti. Jis sakė, kad aš turiu paskubėti, ir tai visiškai suprantama. Oi, nei Visi pažįsta mane. Atrodo, visi žmonės galvoja, kad čia mano vieta.

damas šilagatvio, o jo kūnas šokinėjo aukštyn ir žemyn. Jis atrodė lyg koks gyvuliukštis, šliaužias į savo guolį, nors jis žmogus, kaip ir aš. Aš girdžiu, kaip jis kalba ir kvėpuoja. Sunkiai bejmatiau jį, nes itin miglota, o gatvės lempos tamsios. Aš pajutau gailestį, girdėdamas jį vis besisten-giant neatsilikti nuo manęs.

— Lindgrenai, ar tu nejauti, kokia sunki tavo našta? Ar tu kada nors nepajunti kartumo? — paklausiau aš.

— Ne. Nors ir keista, bet aš nejaučiu to sunkumo, kaip kad žmonės galvoja. Priprantama. Aš šitoks gimiau, taigi ne taip, kad čia buvau sveikas ir drūtas ir staiga susidūrei su kuo nors nelaukia ir netikėta. Oi, ne, aš nesijaučiu, kad būtų kuo skųstis, kai blaiviai žiūriu į reikalus. Tikras esu, kad yra daug tokių, kuriems blogiau, negu man. Man netenka išgyventi daug dalykų, nuo kurių kiti nepajėgia išsisukti; labai ramų gyvenimą turiu šioje pasaulyje; man nebuvo pašykštėta gailestingumo. Neužmirškite, kad aš čia tik gera tematau.

— Iš tikrųjų? — nustebęs tariau.

— Taip, aš susidūriau tik su gerais žmonėmis, tai vis tie tokie, kurie sustoja ir duoda man pinigą. Apie kitokius aš nieko nežinau, nes jie tik prašina pro šalį.

— Tu nusiimanai, kaip žiūrėti, kad matytum vis gerąjį dalykų pusę, — atsakiau ir buvau priverstas nusišypsoti.

— Bet tai teisybė, — rimtai tarė jis, — ir dėl to vertinga.

Aš priėjau tą jo atsakymą rimtai, suprasdamas, kad jis šako teisybę. Kokia iš tiesų palaime, kai gyvenime tik gera tepažįstama.

— Taip, — atsakė jis; atsisveikindami jie linktelėjo vienas kitam, ir jį uždarė duris.

— Aš visad perku rūsyje, — tarė jis, kai vėl pradėjome judėti.

— Suprantu.

— Taip, nes čia žmonės visuomet draugiškesni.

— Taip, gal ir taip.

— Taip yra, — ryžtingai tarė jis.

Mes vargingai stūmėmės siauromis, tamsiomis ir kalnuotomis gatvėmis.

— Aš taip pat ir gyvenu rūsyje, kaip tamsta, pone, gali numanyti, — tęsė jis, — šitaip geriausiai tinka man. Mūsų namų savininkas viską sutvarkė. Jis nepaprastas žmogus.

Stūmėmės tolyn ir tolyn, iš gatvės į gatvę. Niekad nebuvau pagalvojęs, kad toks ilgas kelias namo. Jaučiau, kad esu labai pavargęs ir išsišėmęs. Atrodo, tarytum ir aš būčiau nerangiai ir sunkiai šliaužęs tam soje, nors aš nesu luošas irėjau stačias, kaip ir turėtų eiti žmogus. Ties kiekviena gatvės lempa pamatydavau, kaip jis ropoja, paskui vėl dingdavo, ir aš girdėdavau tik garsų jo kvėpavimą.

Pagaliau mes pasiekėme jo gatvę ir namus, kuriuose jis gyvena. Gražūs dideli namai, beveik visi langai smarkiai apšviesti.

Antrajame aukšte, atrodo, bus besas pobūvis — mirguliuoja šviesos, muzika veržiasi į šurpiai rudens naktį, šokančios poros šmėkštelė ties langais. Jis dar pašliaužė iki tų trijų ar keturių laiptelių, kuriuos nusilei-džiama į jo gyvenvietę. Šone buvo langas, pridengtas mažą užuolaidą, ir žuvies konservų dėžėje augo gėlė.

— Aš užsisite pasižiūrėti, kaip atrodo, pone? — paklausė jis.

Aš nebuvau apie tai galvojęs. Žinoma, iš pradžių nesuivokiau, kad man reikia už-eiti. Pasijutau prisilėgęs ir apimtas keistos nuotaikos. Ko gi dabar eisiu ten? Mūsų santykiai nebuvo tokie artimi, kad dar šitaip sutvirtintume juos. Lydėjau jį, nes mums ta pačia kryptimi reikia eiti namo, bet aš nebuvau pasiryžęs už-eiti pas jį. Ko aš ten eisiu? O, žinoma, reikia už-eiti.

Man atėjo galvon, kad aš jau pažįstu tą antrajam aukšte gyvenančią šeimą, kuri pokyliauja, tik keista, kad jie nepakviėt-manės. Galimas dalykas, kad bus užmiršę.

— Tikiuos, kad aš neišsišokau, pakviesdamas tamstą, pone, už-eiti? — paklausė se-nis, pastebėjęs, kad aš tylom tebestoviu.

— Oi, ne, — atsakiau.

Jis blogai suprato mane. Aš turėjau noro už-eiti ir pažiūrėti, kaip jis gyvena, tai dėl to ir lydėjau jį. Turėjau noro eiti, kur esu kviečiamas.

Jis atsargiai nusileido laiptais, išsiėmė raktą ir įkišo užraktą. Pastebėjau, kad užraktas žemiau nuleistas, idant jis įveiktų pasiekti.

— Namų savininkas patvarkė, — tarė jis, — jis apie viską pagalvoja.

Jis atidarė duris, ir mes įėjome. Kai jis uždegė lempą, aš dairiaus po kambarį. Mažas ir itin paprastas, ant šalto akmens grindinio pamesti keli maldų plaušiniai. Vidury stovėjo stalas, kuriam nupiaustytos kojos, kad žemės būtų dar dvi žemos kėdės. Kampe įrengta krosnelė, kad jis galėtų virtis ir keptis. Arti jos įtaisyta lentyna, einanti indaunos pareigas; joje tvarkingai pridėliota skardinių, sustatytų vis pagal dydį, aplipdytų užrašais, ir dar keli gabalai vakarykštės duonos, kurią jis, gal būt, žadėjo atsimirkyti kavoje; viršutinis lentynos kraštas aplipdytas baltu iškarpytu popierium. Prie sienos stovi lova, kurios guolis arti grindų, o antklodė švari ir tvarkingai užtiesta. Nežiūrint viso skurdumo, kam-baryje viskas buvo švaru ir tvarkinga. Nežinau net kodėl, bet tas tvarkingumas slėgė mane. Kodėl jis čia taip švariai ir tvarkingai laikosi? Jei aš jo vietoj būčiau, tai, man rodos, apsiliečiau nešvarumais ir bai sumais. Likūt tik skylė pačiam įšliaužti ir pasislėpti, lyg gyvuliui; man rodos, anap-būdų lengviau pakęsti viską. O čia viskas švaru ir tvarkinga. Tartum jam patiktų tie namai, jis sau šliaužioja aplinkui, čia šį, čia tą patvarkydamas. Jis paėmė nuo stalo vazą ir įpylė jai vandens, tada vėl nusiran-gė žemėn, iš mažos mėlynai dažytos baltini-ų dėžės išsiėmė staltiesę, apdengė ją stali-ą ir padėjo puodukus ir lėkštes. Mane iki pat širdies gilumos paveikė tas jo tvarky-masis. Jis jau be to odinių savo pirštinių. Jo rankos paplatėjusios, ir ties delnais kie-tai sumušta oda. Jis užkūrė ugnį, net lieps-nos nužėdė kaminiu, uždegė anglių, tada pa-siėmė kavinuką ir užstatė virti. Nesileido, kad aš pagalbėčiau jam, nes, kaip jis sakė, pats jis geriausiai žinąs, ką ir kaip padary-

ti. Visą darą su patyrimu, su aiškiai mato mu pasitenkinimu — tos smulkios pareigos jam brangios jau. Šiada tada maloniom akim pažvelgdavo į mane. Namie jį supo šilima ir pasitikėjimas — toks jis kitoks čia, negu gatvėse. Netrukus užvirė kava, ir jos kvapas pasklido kambaryje. Kai jau viskas buvo gatava, jis užsikrapštė ant kėdės ir patenkintas šypsojosi išskūrus joje. Jis įpylė kavos, ir mes pradėjome gerti. Apėmė maloni šiluma. Jis dar siūlė man imti duonos, bet aš nebeuorėjau skriausti jo. Jis pats valgė pagal savo ypatingą tvarką, pamažu vis atsilaukdamas po kšnelį, rūpestingai surankiodamas trupinius. Jo valgy-mas buvo kažkaip sakramentalus. Akys ži-bėjo. Niekad nebuvau matęs tokio spinduliuojančio veido, tartum tylaus atsimaity-mo metu.

Mane jaudino ir tuo pat metu slėgė. Mane giliai sukrėtė, kai pamatiau jį, tą nedalios žmogų, šitaip elgiantis. Kaip jis ir gali šitaip? Gyvenusį tikrą gyvenimą ir tik at-sitiktinai užėjusį čia svečiuose, tik pasižiū-rėti, kaip ta jo landa atrodo, mane apėmė nerimas. Pats sau galvoju; kad jis gyvena kokia nors slapta vieta. Man rodos, kad jis yra iš tų, kurie tiki Dievu, tai ir pajė-gia viską iškeisti, ir jam nesunkiau; atsimė-nu, norėjau jį paklausti, kaip ten yra. Tas dalykas nedavė man ramybės ir be mano valios sunkėsi vis gilyn. Tai dėl to aš ir at-ėjau pas jį į namus — dėl tų dalykų pasi-kalbėti. Čia man ne vieta. Atėjau tik pa-klausinėti jį.

— Sakyk, Lindgrenai, kai žmogaus gyve-nimas toks, kaip tavo, kai reikia taip sun-kiškai kęsti, ar tada nejaučiama stipresnio reikalo tikėti kuo nors nežemišku? Tikėti Dievu, kuris viską tvarko ir turi gilesnę prasmę visam kam, ką Jis užkrauna mums?

Senis truputį pagalvojo.

— Ne, — iš reto atsakė jis, — ne tada, kai žmogus turi tokį gyvenimą, kaip mano.

Atsakymas man atrodė ir keistas ir ne-lauktas. Ar jis neturi supratimo, koks jam vargas? Ar jis nežino, koks puikus ir nu-stabus turėtų būti gyvenimas.

— Ne, — paskendęs mintyse tęsė jis. — Ne mums reikia jo. Jei jis yra, tai Jis ga-lėtų mums pasakyti tik tai, ką mes patys su-prantame ir už ką dėkingi esame. Man dėl to dažnai yra tekę kalbėtis su savo namų savininku. Jis išmokė mane daugelio daly-kų. Gal, pone, tamsta nepažįstate jo, bet turėtumėte susipažinti. Didžiai nepaprastas žmogus.

— Ne, nepažįstu jo.

— Taip ir spėjau, bet reikėtų pasipažin-ti.

Taip, pagalvoju aš, gal ir turėčiau pasi-pažinti. Idomu, kas per keistybė tas žmo-gus, apie kurį jis kalbėjo. Jis turėtų būti tikra nepaprastybė. O aš, žinoma, gyvenu visiškai kituose namuose. Nieko nesakau, pats sau vienas visą apgalvoju.

Jis turi daug namų, šičia beveik visi yra jo; gal ir jūsiškis jam priklauso. Taip, — tęsė jis, — jis tai pats tas reikalams vi-pakiems sutvarkyti. Kai aš atėjau ar pa-prašiau, ar negalėtų jis man šito čia išnuo-moti, nes žmogus, aišku, turi kur nors gy-venti, tai jis išpyręs akis ilgai žiūrėjo į mane ir tada tarė: „Taip, aš duosiu tau tą rūšį, nes, suprantama, viršų tai tu ir nega-lėsi gyventi!“ „Ne“, atsakiau aš, „negalė-siu“. „Taip, aš manau, kad tau tiks rūšys. Man rodos, kad aš čia neklystu. Kaip tu pats galvoji?“ „Tai man gerai“, pasakiau aš. „Taip, tamsta suprantai, kad aš čia nega-liu bet ko įkišti; nenoriu duoti pagrindo kartumams ir neapykantai, nenoriu pasilei-

dusių ir nepatikimų žmonių. Į namus aš esu priverstas priimti žmones, kokie tik eina, daug jų mažai tepažįstu, bet rūsin noriu gauti tik gerų, patikimų žmonių, ku-riuos pažįstu ir suprantu. Ar tu esi iš to-kių?“ „Aš norėčiau manyti, kad esu“, pa-tenkintas atsakiau. „Na, tai gerai, bet ar tu galėsi mokėti nuomą?“ paklausė jis mane. Jis mėgsta tvarką. Visi privalo mokėti. Ki-tokios išeities nėra, nors tu ir kažkaip ne-turtingas būtum. „Aš tau pigiai atiduo-siu“, pridėjo jis, „nes tu neturi iš ko, bet šį-tą vis tiek mokėsi. O iš kur tu paimsi?“ „Šiame pasaulyje aš priverstas gyventi iš-gerų žmonių malonės“, atsakiau aš. „Ar dar yra gerų žmonių?“ paklausė jis ir aš-toriam pažiūrėjo į mane. „Žinoma, daug yra, kaip ir tamsta pats žinai“. „Teisybė“, tarė jis, „tokius dalykus nesunku suprasti, jei tik yra noro. Tamsta jautrus žmogus. Gy-vensiu mano namuose“.

— Taip, jis didelis žmogus, nors papras-tas ir prie jo nereikia varžytis. Jis yra pa-dėjęs man nugalėti daugelį sunkumų; be jo nebūčiau įveikęs. Jis dažnai pasidairo, pasi-sėdi ir pakalba. Tai visados pastiprina žmogų. Tai įgalina mane turėti drąsos ži-noti, kad jis vertina mane. Jis sako: „Lind-grenai, tu reikšmingas žmogus“. Gera šitokių dalykų girdėti.

Pasitenkinimo ir laimės kupinu žvilgs-niu jis tarė:

— Ar tamsta reikšmingas žmogus, po-ne? — paklausė jis. Aš neatsakiau. Žiūrė-jau į grindis, nes nenorėjau susidurti su jo žvilgsniu.

— Reikia reikšmingam būti, — tarė jis.

— Labai daug padeda, kai žinai, kad toks esi.

Tas nuogas kambarys dabar atrodė jau-kus. Lempos šviesa sklido ant trumpakojų stalo, nubliksdama staltiesę ir nušaliau stovinčią duoną. Ji apsvietė ir lovą, kurio-je jis išsėdęs. Pastebėjau, kad jis nesirūpina dėl to, jog aš tyliu, o sėdi sau, užimtas sa-vo paties mintimis.

Tada jis nusikrapštė nuo kėdės, pakurs-tė ugnį, suplovė puodukus ir viską sudėjo atgal į lentyną. Nušliaužęs iki lovos, ten pasitvarkė ir sulankstė lovos užklotą. Pa-dėjęs jį ant kėdės, dar rūpestingai palygi-nęs raukšles, jis dar liko klūpoti ant grin-dų.

— Gera, kai baigiasi diena, — tarė jis. Matyti, kad jis pavargęs.

— Ar tikrai, Lindgrenai, tavo gyveni-mas toks pilnas ir kupinas prasmės?

— Taip, — atsakė jis, šaltai žiūrėdamas prieš save. — Gyvenimas pilnas, žinau, dėl to tikras esu, bet kiekviena diena vis sun-kesnė iškeisti, šitai tai jau galiu pasakyti tamstai, pone, kadangi mes vienas kitą ge-rai suprantame, tai nėra ko čia apsimesdi-nėti, kad, štai, va, geriau, negu iš tiesų yra.

Jis gliaul atsisėdus. Matydami jį taip ant kelių ritintį, galėjau pagalvoti, kad jis ten meldžiasi, bet iš tiesų tai jis tik šitoks yra.

Ramiai pakilau, nuėjau padėkoti jam ir pasakiau: „Labanakt!“

Jis paprašė mane vėl už-eiti, kai turėsiu noro, o aš mielai už-eisiu. Tada jis nušliau-žė su manim iki durų, ir aš vėl atsidūriau gatvėje.

Visi namai jau skendo tamsybėje. Nebe-buvo šviesos ir antrajame aukšte, kuriame neseniai dar žaižaravo kandeliabras. Gal iš tikro ten nebuvo tikro pobūvio, jei da-bar jau baigta. Tik apacioj ten, senio kam-baryje, dar švietė žiburys. Jis pabuvo man kelrodžiū beveik iki pat savųjų durų.

Išvertė K. Barėnas

Susitikimas Romoje

Anglai sako: „See Naples and die“, kas lietuviškai skambėtų maždaug taip: Pamatyk Neapolį ir mirk, t.y. tada gali jau ramiai sau mirti, nieko gražesnio šiame pasaulyje nerasi...

Norėjau dar prieš mirtį ir aš tą grožybę pamatyti. Nuvažiuoju ten. Ogi kad lyja, kad lyja, ir jau naktis. Nieko nematyti, tik namai, gatvės, lempos, asfaltas. Na, gerai, sakau. Reikia čia pernaktuoti ir ryt eiti tos paskutinės ir saldžiausios gyvenimo tau-rės akimis išgerti, išsiurbti. Permiegau, nepaisant didžiausio triukšmo gatvėse, nes visi, kas tik važiuotas, triūbija, kriokia, signalizuoja, duoda gongą, kas tik kaip išmano. Išvakarėse klausiau policininką, ką reiškia, kada užpakalyje važiuojanti mašina spaudžia ragelį. Jis elegantiškai nusisypsojo pamatęs, kad aš svetimšalis, ir paaiškino, kad tai nieko nereikia, arba, jei nori, reiškia, kad neapolietis važiuoja ir duoda apie tai visiems žinia: urbi et orbi. Tai man priminė gražų anglišką anekdotą.

Egzaminuotojas, sako, klausia kandidatą: „Šoferius: „Ką reiškia, kada priešais tave važiuojanti moteris iškiša ranką pro dešinią langą?“

Laikantis egzaminą spėlioja: „Ji rodo, kad suks į dešinę ar kad artės prie šaligatvio?“

„Nesuk galvos“, ramina egzaminuotojas, „tai tik reiškia, kad langas atidarytas“.

Atsitrašau už tokią ekskursiją. Taigi, pratinu akis. Vėl lyja, pila kaip iš kibiro. Vis tiek keliuos ir einu besiraitančiomis, tai aukštyn kylančiomis, tai žemyn besiliežiančiomis gatvėmis. Ieškau vaizdo. Pagaliau surandu lieknomis palmėmis apsidintą dailią įlanką ir jūrą. Gana gražu, bet

dėl to mirti tikrai neverta. „Kur tas grožis?“ klausiu italy. Tas man sako: „Žiūrėk į Vezuvijų!“ Žiūriu. Ir to nematyti, apgaubtas debesimis ir migla. Nutariame, kad trūksta saulutės.

Pagaliau pasirodo trumpam laikui saulė. Vaizdas gražėja, bet vis tiek atvirukai gražesni kaip tikrovė... Na, sakau, kopsiu į Vezuvijų. Gal iš kalno vaizdas bus tikrai nepamainomas. Sėdu į savo mašiną, ir aukštyn! Kelias vingiuoja, raitosi. Jau lava matyti. Gana šviežia atrodo, tartum sie ra dvokia. Įsidedu keletą jos gabalų į mašiną. Sako, laimė neša. Ir vėl aukštyn. Ir jva žiavau į debesį, miglą, lietu, visai kaip Mančesteryje ar Liverpulėje. Jokio vaizdo. Strėlės rodo į netoli esančią šokių salę. Na, būtinai ten reikėtų pabuvoti. Šokti ant vulkano ne kiekvieną dieną pasitaiko, būtu visais atvejais įdomu. Bandau dar kilti aukštyn, bet matomumas staiga prilygsta nuliui. Tiek to, tenka šį sumanymą atmeti ir sukti atgal, nei vaizdo nepamačius, nei ant vulkano nepasokęs.

Nusileidžiu tiesiai į autostradą ir važiuoju žiūrėti Pompėjos griuvėsių. Ir čia nesėkmė. Kaip tik tą dieną viskas uždaryta—vartai užkelti.

Tad sudiev Pompėjai, Vezuvijui, Neapoliui! Nėra kantrybės laukti gero oro. Teko atvažiuoti čia kitą kartą, nes kaip gi skritis su šia žemele žmogiškai estetiškoms misijos neatlikus!..

Paspaudžiu gažą, ir jau Roma. Tos autostrados tikra Dievo palaima. Nors jomis važiuodamas beveik nieko nepamatai, bet užtat važiuoti gali pilnu tempu, kiek tik mašina išgali.

Romoje susirandu nakvynę tarp Via Vittorio Veneto ir Villa Borghese. Malonus pensijonas. Iš karto su visais svečiais susipažstu. Čia du amerikiečiai, vyras ir žmona, Šveicarijoje beprofesoriaus. Ten para tipišku, vos viršutinę lūpą pajudinančių anglų. Čia italai čiauska. Ir štai ateina prie mano stalo dar žvalus kokių 60-70 metų senukas, žilas kaip obelė ir šnekus kaip špokas. Prisėda. Jis jau seniai čia. Jo sūnus dirba JAV ambasadoje, turi šeimą ir butą, bet senuką apgyvendino pensijone. Taip visiems laisviau. Senukas kalba angliškai, itališkai, suomiškai (jo a.a. žmonelė buvo suomė), rusiškai, vokiškai, lenkiškai, prancūziškai, ispaniškai ir net graikiškai. „Na“, sakau, „trūksta tik, kad ir lietuviškai kalbėtų“.

„O kaip gi“, sako, „aš Kaune gimiau. Mažą tėvai į Čikagą išvežė, ir paskui jau ne daug lietuviškai beteko kalbėti, bet atsime nu keletą žodžių, pvz., „kriaučius ne žmogus“... „O silkė ne žuvis“, pridūriau. Nušvito senuko veidas: surado pagaliau tautietį, ir Roma nebetokia svetima pasidarė.

Senukas išpylė visus savo atsiminimus apie Lietuvą, pabrėždamas, kad žinąs, jog maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti,

bet ką gi padarysi, gyvenimo blaškomas ir nuo mažens tarp svetimųjų gyvendamas, nebeturėjo progos savosios kultivuoti.

Peršokome į kitas temas. Senukas skaniai pasižuoė iš Romos kačių. Jei žąsus kadaise išgelbėjo Romą, savo klegesiu įspėdamos romėnus, kad priešas artinasi, tai katės po to ją užviešpatavo. Mat, priviso senosios Romos griuvėsiuose tiek tų kačių, kad jau ten dabar ir jų vienų karalystė. Ir dauginasi, dauginasi kaip kiniečiai. Tikra problema. Buvo iškeltas sumanymas pradėti jas naikinti, bet kaip gi naikinti tokį simpatišką įnamį, tokį dailų žmogaus draugą! Nutarta pagaliau maišyti į toms katėms duodamąjį maistą piliules, stabdančias dauginimąsi.

Vienas kairių vakarinis Romos dienraštis dabar filosofuoja, kad jei Anglijoje geriausias gyvenimas šuniui, tai Romoje kaitei. Mat, Romos katės jau turi visišką socialinį aprūpinimą, butą, maistą, o taip pat divorsą, o dabar gaus net tas garsiąsias piliules, dėl kurių tiek ginčijamasi ir kurių gražiosios romėnės dar neturi savo patogumui.

Linksma senukas išvažiuojant gražiai atsisveikino ir palingavo galva, kad, esą, „amžinasis žydas“ jau sugrįžė į savo tėvynę, o jo pėdomis dabar eina „amžinasis lietuvis“, kurį sutiks Australijoje ir Azijoje, Europoje ir Afrikoje, Ugnies Žemėje ir Pietų Afrikoje. Jis turės klaidžioti ir klaidžioti, kol vėl pražys rožės ant Nepriklausomos Lietuvos Nežinomojo Kario kapo...
Laikinasis Romėnas

7 metai letargo miego

Bopalchandas Lodcha vienoje Indijos valstijoje buvo visuomeninių darbų ministru. Sužinojęs, kad dėl kažkurių miglotų kaltinimų jis pašalintas iš užimamo posto, pareikalavo ištirti savo bylą.

Bet tyrimas, kuris būtų į išteisinę, liko nepražėdęs. Lodchą apėmė nuolatinis dvasinis įtempimas. Per pusantro mėnesio jis atsidūrė gilioje letargijoje.

Amerikiečių „Psichiatrijos žurnalas“ paskelbė platų mokslinį straipsnį apie šį medicinos istoriję vienintelį atsitikimą. Jame rašoma, kad Lodcha miegojo pilnu letargo miegu septynerius metus — nuo 1944 metų iki 1951 metų pabaigos.

Jį maitino skystu maistu guminių žarnų pagalba, kiekvieną dieną išvirškėdavo vitaminių, masažuodavo raumenis ir per septynerius metus, siekiant palaikyti kraują apytaką, dieną ir naktį kas pusvalandį keitė kūno padėtį. Ketvirtaisiais letargo miego metais Lodcha susirgo plaučių uždegimu, bet jį išgydė penicilinu. Krizė ir persilaužimas atėjo 1951 m. pabaigoje: vis dar tebebūdama letargijoje, Lodcha susirgo ma-

Michel Dequeker lietuviškai tartas žodis Vasario 16 minėjime Paryžiuje.

Prašau man atleisti už klaidas lietuviškai kalbant, nes nesu lietuvis, be to, jums nepažįstamas žmogus iš nežinomo kaimo. Esu visai neįpratęs nei lietuviškai kalbėti, nei viešai kalbėti.

Prancūzijos lietuvių bendruomenė suteikė man, kukliam asmeniui, malonią progą pasveikinti mano krašte gyvenančius lietuvių Lietuvos nepriklausomybės šventės su kaktuvėse.

Daug prancūzų, manau, ir net daugelis lietuvių stebėsis, kodėl aš sugalvojau išmokyti vadinamąją „mažą“ kalbą.

Taip galvoti yra klaidinga, nes kalbos vertė nėra susijusi su ja kalbančių žmonių skaičiumi. Klaidinga taip pat, kad tos kalbos yra sudėtingesnės už kitas.

Susidomėjęs nuo pat vaikystės svetimos kalbomis, supratau, kad neteisinga kalbėti tiksliai apie vadinamąsias „dideles“, „svarbias“ kalbas. „Mažų“ kalbų niekinimas gali būti paliginamas su rasine diskriminacija ir nesuderinamas su tikra kultūra.

Mylėdamas savo gimtąją kalbą, supratau, kokia brangi yra kiekvienam žmogui gimtoji kalba, ir sužinojau, kiek daug tautų pasaulyje išsilaikę, pergyveno sunkiausius bandymus ir atgavo savo nepriklausomybę, išsaugodamos ir išlaikydamos gimtąją kalbą ar ją atkakliai gindamos.

Jau seniai pamilau Pabaltijo kraštus bei tų kraštų kalbas, tuo labiau tada, kai tie kraštai prarado laisvę. Tai buvo man bū-

das išreikšti šioms tautoms savo simpatijas.

Mokantis lietuviškai, pradžia nebuvo lengva, nes Prancūzijoje trūko (deja, dar ir dabar trūksta) vadovėlių ar žodynų. Reikėjo trečia kalba naudotis. Bet pagaliau, papildant iš knygų gautąsias žinias, besiklausant Vatikano radijo, man pasisekė šiek tiek išmokti lietuvių kalbą.

Tas pasisekimas buvo man didelis džiaugsmas, ir džiaugiuos ypač šiandien, galėdamas pasveikinti Prancūzijos lietuvių Lietuvos nepriklausomybės šventės progą, jiems pareikšdamas, kad Lietuva bus gyva tol, kol pasaulyje skambės graži lietuvių kalba.

(PLŽ)

STUDENTISKI PAPROČIAI

Didžiausi tautiški romantiškų pramogų entuziastai, komsomolo siūlomais užsiėmimais nepasitenkinantieji studentiški tradicijų palaikytojai ir kūrėjai Vilniuje yra istorijos ir filologijos fakulteto studentai.

Vasario gale jie surengė filologų „mediumą“ — studijų pusiaukelės atžymėjimo pramogą. Orkestro lydimi, universiteto kieme žygiavo III kurso studentai, įpusėję savo studijas. Lituanistai, anglistai, germanistai, istorikai skaitė ilgus savo studijinių „nuodėmių sąrašus“ ir metė juos į sukurta laužą, pasižadėdami tų nuodėmių nebekartoti. Paskui, užsidedę prie laužo deglus, pro katedrą nužygiavo į Gedimino kalną. Po to — šokiai universiteto aktų salėj. (E)

SKANI, BET RETA DESRA

Tauragės mėsos produktų gamykloje pradėjo gaminti naują rūkytų dešrų rūšį. Dešrą pavadino „Tauru“ vardu, o receptą pasiūliusiems suteikė premiją. Dešra išėjusi tokio paties skanumo, kaip ir seniau gamin toji „Zemaitiška“, bet esanti kone perpus pigesnė.

Praktinė išradimo nauda dar beveik neįvertinama, nes tą naująją dešrą, sako, „retai pamatysi parduotuvėse“. Mat, esą, kitos gamyklos, nors ir įpareigos, šios geros ir pigios dešros dar negaminančios. Nedaug tegamina ir Tauragėje, kadangi ši gamykla, pasirodo, yra užimta net 75 rūšių rūkytų mėsos produktų gamyba, kurių dideli kiekiai siunčiami Austrijon, Čekoslovakijon, Vokietijon, Prancūzijon, Anglijon, net Kubon. Vieną dieną net 150 tonų išsiuntę Jugoslavijon. (E)

BAUSMĖS UŽ APKRETIMĄ

Vilniuje rengiasi papildyti baudžiamojo kodekso 123 straipsnį. Tas straipsnis numato iki 3 metų kalėjimo už apkretimą kito asmens venerinę ligą. (E)

(13)

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

Taip mes matome, kad būsimasis mokymas žmonėms pasitaisyti prasidės iš širdies. Šita pamoka prasidės su „Pagerbimas Viešpaties yra išminties pradžia“. (Pat. 9: 10). Viena didžiausių klūčių šių dienų mokslinime yra neturėjimas šitos pradinės išminties, ir tai veda žmogų į pasipūtimą, išdidumą ir nepasitenkinimą. Karalystei tvarkant žmonių reikalus, kiekvienas geras ir naudingas darbas bus gerai pradėtas ir sėkmingai atliktas.

Joks atpirktosios padėrmės sutvėrimas nebus per žemas dieviškai malonei pasiekti. Jo visagalingos ir palaimintos Karalystės veikimu nėra vienas nuodėmės sugadintųjų nebus kritęs taip žemai, kad melningoji Dievo ranka nebegalėtų pasiekti ir išgelbėti kraują nupirktąsias sielas; jokia nežinojimo ir prietarų tamsybė žmonių širdyse nebus tokia tiršta, kad dieviškosios tiesos ir mellės šviesa negalėtų jų apšviesti ir suteikti jiems naujosios dienos džiaugsmo ir linksmybės ir duoti jiems progos parodyti paklusnumą ir dalyvauti dieviškose palaimose. Nebus ligos, kuri galėtų užpulti ir gadinėti žmogaus kūną. Didysis Gydytojas tikrai ir pilnai išgydys visus. Jo Karalystėje nebus jokių sudarkytų kūnų, baisinų arba per pilnų arba turinčių bereikalingų sąnarių, arba protiškai silpnų: visi bus pilniausiai išgydyti ir išbolulinti.

Visi išeis iš kapų

Garbingasis atstėgimo darbas, kuris bus pradėtas nuo gyvųjų tautų, paskiau pasieks visas mirties miegu užmigusias žemės gimines; nes ateina valanda, ir iš tikrųjų yra nebetoli, kurioje visi, kurie yra kapuose, išgirs žmogaus Sūnaus balsą ir išeis: — „mirtis ir Hades (kapai) atidavė savo mirusiuosius“. (Jono 5:28, 29); Apr. 20: 13). Taip pat ir Gogo kariuomenės ir Izraelio nusidėjėliai, kurie žuvo didžiosios dienos kovoje, tinkamu metu išeis iš kapų; ne kaip nesuvaldomos ir naikinančios kariuomenės, bet atsikels kaip sudrausti ir atgalaujantieji asmenys; ir jų veidai bus apdengti gėda ir sumišimu; bet ir jiems bus parodytas pasigailėjimas ir suteikta proga sugrįžti į pagarbą ir dorybę.

Prisikėlimas senovės vertybų draug su pagydimu daug sergančiųjų, atsiliepiant į tikinčiųjų maldas, gal tada, kai žmonės turės laiko mąstyti ir atsigauti nuo didžiųjų

priespaudų laiko naikinimų, pradės supras ti, kad yra galima priekelti iš numirusių ir iš kapų jų gimines ir draugus; nes turi išsipildyti Kristaus pažadėjimas, kad visi, kurie yra kapuose, išgirs žmogaus Sūnaus balsą ir išeis. Mes manome, kad protinga laukti grąžinimo atsisakyusių draugų atsiliepiant į tikėjimo maldas; ir tokiu būdu tasai didelis darbas gali prasidėti ir būti vykdomas. Mums atrodo, kad tai yra geriausias ir tinkamiausias būdas. Taip darant mirusieji bus atgaivinami laipsniškai, maždaug tokia pat tvarka, kaip jie mirė, kai jau bus prirengti prikeltiesiems namai ir jų giminės lauks jų ir priims juos. Taip grąžintieji bus supažindinti su kalbomis, įpročiais ir pastvarkymais tu, kurie tuomet bus jų artimieji. Jei būtų prisilaikoma kitokios tvarkos, tai pabudintieji būtų visai neapsipažinę su naująja tvarka ir būtų visai svetimi ir negiminingi tai kartai, su kuria jie turės iš naujo gyventi. Taip tačiau nebus su pranašais ir kitais senovės vertaisiais, kurie, išlaikę savo bandymą, bus priekelti tobulais vyrais; o būdami tokiais, jie bus pranašėsi už visus kitus žmones protiška, doriškai ir kūniškai.

Nemanoma, kad bus tuojau atsiliepta į visų maldas sugrąžinti atsisakyusių draugus; nes Viešpats turi nustatyti planą jiems atsteigti, su kuo gal kai kurių maldavimai nesutiks. Jo tvarka, kaip aiškiai parodyta prikelime bažnyčios ir senovės vertybų, bus tinkamas laikas priekelti tinkamus draugus, kad tinkamos sąlygose pradėtų naująją gyvenimą. Todėl bus reikalaujama, kad prastantieji padarytų kokią nors prisirengimą širdies ir gyvenimo ir prirengimo patogių aplinkybių, padedančių jiems žengti aukštyn šventumo vieškeliu. Taip tat grąžinimas mirusiųjų bus daromas kaip atsiliepinimas už gyvųjų ištikimumą ir bus tolygiai užtikrinimu tinkamų sąlygų tiems, kurie bus pabudinti.

(Bus daugiau)

Kas domisi TIESA, reikalaukite v e l t u i spaudos šiuo adresu:

Lithuanian Bible Students,
212 E. 3rd. Street,
Spring Valley. Ill. 61362. U.S.A.

— Apmokamo skelbimo teisė —

VYT. ŠARŪNAS

SESTASIS LAISKAS

ANAPUS ATLANTO

Jau 1940 metais, per radiją Vasario 16 minint, lietuvių draugas šveicarietis prof. A. Sennas Filadelfijos lietuviams priminė: „Amerikos politika gali pakrypti didesnio bendradarbiavimo su Sovietija kryptimi“. Tai įvyko antrojo pasaulinio karo metu. Tiesa, po to iškilo šaltas karas, bet dabar vėl — „tiltų tiesimo“ banga.

Vienas tokių tiltų būtų nuo Eisenhowerio laikų Vašingtono viršūnės svarstomojo konsulatų sutartis su Sovietija. Amerikiečius daugiausia supurto FBI sekimo agentūros vado pareiškimas, kad tuo prasiplėstų sovietinio šnipinėjimo tinklas: prie jau esamų 452 pareigūnų prisidėtų dar kokia 20.

Bet lietuviams skaudžiausia sutartyje juntamas šioks toks pripažinimas Baltijos kraštų Sovietijos valstybės dalimi. Spaudoje nieko tikslaus čia dar neiškelta, nes, tur būt, neišsiaiškinti dar sutarties nuostatai. Pernai valstybės sekretorius Rusk Senato komisijai prisipažino: Now, there's a problem. Kaip problema išsprędė — nežinoma.

Spaudoje dažnai nusiskundžiama, kad nėra gerų leidinių anglų kalba mus pristatyti kitataučiams. Vis norima rašyti ir leisti, ypač 50 metų Lietuvos nepriklausomybės jubiliejui. Faktai tačiau rodo, kad jau turime apie 35 leidinius, superkamus už apie 135 dol., pradedant dr. K.R. Jurgėlos History of the Lithuanian Nation (1948 m., 544 p.), einant pro prof. A.E. Senno The Emergence of Modern Lithuania (1959 m., 272 p.), baigiant prof. V. Vardžio suredaguota Lithuania Under the Soviets (1966, 300 p.). Yra literatūros kūrinių ir poezijos. Reikėtų ką skųstis ne kad nėra leidinių, bet aiškintis, kodėl kitataučiai neskaityti ir nėra paveikiami.

Amerikos lietuvių spaudos dešimtmečių komplektuose gausybės ragas išeivijos is-

torijai. Kiek nuotykių! Kokių įvairių veikė jų! Dirva laukia artojų. Vienas stambiuji laikraštinių buvo Dėde Šernu pramintasis Juozas Adomaitis — varpininkas, dr. V. Kudirkos bendradarbis, arčiau pažinęs lenkų ir rusų, nekaip amerikiečių spaudą.

Pasakoją apie jį kitas margas mūsų spaudos paukštys, Juozas Kelelininkas Laukys, miręs 1947 m., dirbęs kurį laiką Olšausko spaustuvėje Chicagoje, kurėjo savitraštis „Lietuva“. Sako: Adomaitis parodė didelius laikraštinių gabumus ir pasidarė vie nu žymiųjų Amerikos lietuvių kultūrintojų. Pirmoji redakcija 1895 m. buvo spaustuvėje, namelyje prie senos šv. Jurgio bažnyčios, iš lentų sukalta 8x6 pėdų kambarėlyje, kuriame stovėjo prie lango prilaukta stalas, apverstas rusų, lenkų, vokiečių ir lietuvių spauda. Viduryje rašalinė su plunksna, pieštuku ir laukinio šerno maža porcelaninė figūrėlė.

Dėdė Šernas, sako, mėgo švariai rodytis, būdavo kiusis kalboje, mandagus, bet šaltokas, mėgo išsigerti, lankyti operas, ypač Rigoletto ir Traviatą. Su darbininkais spaustuvėje būdavo šnekus ir linksmas. Dažnai vietoje „Labas rytas“ tardavo: „Niech Bog bron! Žnociąs, jau dirbi? Bet kodėl nosį nukabinęs? Ar plaukai suputo, gal vakar iškaušėi?“ Atsakius: „Sergu, dėde, sloga turiu, gal mirsiu“, atšaudavo: „Nieks! Dangų skyklės iš to nebus, o tavo vietą kiti užims“.

Apie Dėdę Šerną (kuris „Lietuvą“ redagavo 1895-1912 m.), kaip apie kun. Strazdelį, vaikšto daug anekdotų. Gaila, A. Rūkai, autorius „Vienišo žmogaus gyvenimas“ (Šerno biografijėlė), jų nepririnko, ir išėjo pilka, be „druskos“, nespalvinga knygelė apie labai „sūrų“, ne pilką ir gana spalvingą Amerikos lietuvių spaudos darbininką. Mūsų literatūroje, atrodo, dar nėra praminta biografijų vaga, kokią turi amerikiečiai ir anglai.

LŪZTA ŽALIOS LIEPELĖS...

„Viena po kitos lūzta žalios liepelės“, — rašo vienas jurbarkietis į Vilnių, į Tiesos (kovo 1 d.) redakciją, pranešdamas, kad kažkokia „požeminių darbų statybos valdyba“ atsiuntė iš Kauno Jurbarkan darbininkus ir mašinas „išskat mūsų Liepų alėją“.

Nuo to meto, kai centrinė Jurbarko gatvė tapo oficialiai pavadinta Kapsuko - Mickevičiaus gatve, jurbarkiečiai ją vadina Liepų alėja. Ji gražiausia gatvė Jurbarko. Esą, „Nuo seno jurbarkiečiai mėgo šią centrinę gatvę ir kiek galėdami ją puošė. Rūpes tingai darbščių rankų prižiūrimos liepaitės išaugo į puikius medžius“, — rašo, matyt, seniai Jurbarko begyvenąs žmogus savo skunde. Prieš keletą metų toj gatvėje pastatyta eilė naujų pastatų, jų tarpe net ir kino teatras, o vis dėlto, esą, „Niekas iš statybininkų nepalietė žaliojo šios gatvės rūbo“. Tik dabar, kai atvyko tie „požeminkininkai“ — „viena po kitos lūzta žalios liepelės. Kurį nenulaužia ekskavatoriaus strėlė, tas kirviu nukerta. Iš mūsų Liepų alėjos lieka tik kelmai ir žabų krūvos. Jurbarkiečiai laukia, kad jų Liepų alėjos naikinimas bus sustabdytas... Tik klausimas, kas bus greitesni: kirtėjai, ar stabdytojai, jei tokių iš viso atsiras... (E)

NAUJI LEIDINIAI

Trečioji moteris — A. Barono premijuotas romanas — 0.18.6.
Antanas Smetona — žmogus ir valstybininkas, V. Šliogerio — 0.14.10.
Atsiminimai iš Balso veiklos — Prel. J. B. Končius — 1.17.0.
Lituanistikos darbai — Lit. Instituto leidinys — 1.2.0.
Miestelis, kuris buvo mano — N. Mazalaitis — 0.18.6.
Sventasis Augustinas — Giovanni Papi — 1.2.0.
Metraštinė I ir II dalys — Liet. Katalikų Mokslo Akademija — 3.0.0.
Velykų proga galima gauti lietuviškų atvirukų ir taip pat dovanoms tautodailės daiktų.
Užsakoma: Dainora, 14. Priory Rd., Kew, Surrey. Tel. RIC 6377.

Europos lietuvių kronika

MOSŲ RĖMEJAI

Apsimokėdami už „Europos Lietuvį“ ar Nidos Knygų Klubą leidinius, buvo malonūs pridėti aukų lietuviškam spausdintam žodžiui paremti šie tautiečiai: 13 šil. J. Petrėnas, po 10 šil. J. Pakalnis ir B. Vidmantas, 6 šil. J. Dimša, po 3 šil. A. Kietavičius, J. Kiršinas, B. Sasnauskas, J. Balčiūnas, J. Varaskevičius, S. Valys, J. Rutkauskas, J. Mačys, A. Pukštas, L. Sličiūnas, J. Tamulevičius ir A. Kadžionis.

EKSKURSIJA Į NOTTINGHAMĄ

Balandžio 2 d., sekmadienį, rengiama ekskursija į Nottinghamą, kur bus skautų veiklos 20 metų iškilminga sueiga ir pamaldos. Prašome norinčius važiuoti užsirašyti pas S. Kasparą arba Z. Juro krautuvėje. Kaina tik svaras.

NAUJOS PAJĖGOS

Džiugu, kad mūsų nors ir mažėjančioje šiame krašte visuomenėje kyla naujos jaunos pajėgos, kurios savo talentu puošia tautinius minėjimus, nuskamba koncertų akordais ar pajvairina kitas lietuviškas pramogas.

Štai viena tokių naujų pajėgų yra LAS Nottinghamo skyriaus pirmininko žmona Vida Gasperienė, kilusi iš muzikaliai Vainorių šeimos, duos pirmą savo pilną koncertą Londono scenoje (Parapijos salėje) balandžio 29 d.

V. Gasperienė, turėdama iš prigimties gražų balsą, po keleto kieto darbo metų su dainavimo mokytojais, atveš mums į Londoną parodyti savo pirmuosius pastangų vaisius.

Linkime geriausio pasisekimo, o mes gausiai susirinkime pasiklausyti.

Koncertas dar bus papildomas mums gerai žinomo J. Černio vadovaujamo vyrų oketo, kuris uoliai dirba ir pasirodys su visiška naujomis dainomis.

Priedui B. Čiudiškis, turintis gerą atminimą, žada iš Nottinghamo atsivežti kažkokią satyrą.

Pabaigai jaunimas galės smagiai pasisukti, nes su gausia Nottinghamo ekskursija žada jo nemaža atvykti.

P.M.

LIETUVISKOS PAMALDOS

NOTTINGHAM — balandžio 2 d., 11 val., Liet. Židinyje ir 12 val. Ukrainiečių salėje, liet. skautų jubiliejaus proga.
LEICESTER — balandžio 9 d., 12 val.
BRADFORD — balandžio 9 d., 12.30 val.
NOTTINGHAM — balandžio 9 d., 11 val., Liet. Jaunimo Židinyje.
DERBY — balandžio 16 d., 11 val.
NOTTINGHAM — balandžio 16 d., 11 val., Liet. Jaunimo Židinyje.

SKAUTISKUOJU KELIU

SKAUTŲ SUKAKTIES MINEJIMAS NOTTINGHAME

LSS Anglijos Rajonas skautų sukakties dvidešimtmetį atžymi balandžio 2 d. Nottinghamame (31 Bendick Rd., Ukrainiečių klubo salėje). 12 val. pamaldos, 2 val. toje pačioje salėje įvyksta iškilminga skautų sueiga.

Kviečiame plačiąją visuomenę, seses ir brolius dalyvauti šiose iškilmėse ir paremti mus moraliai.

JUBILIEJINĖS PAMALDOS

Lietuvių Skautų Anglijos Rajono jubiliejinės pamaldos įvyks Nottinghamame balandžio 2 d., 12 val., Ukrainiečių salėje.

Maloniai kviečiame jose skautus, skaites ir kitus dalyvius priimti šv. Komuniją. Išpažintį geriausią atlikti savo vietovėse iš anksto. Bet kas norės, ją galės atlikti prieš pamaldas ir jų metu.

Priimdami Sakramentus, tinkamai išreikšime padėką viso gėrio Davėjui ir stipresnėmis viltimis žvelgsime ateities žygin.

Kun. S. Matulis, MIC
Rajono Dvasios Vadas

BRADFORDAS

VASARIO 16 MINEJIMAS

Vasario 16 minėjimas Bradforde, Vyties klube, praėjo pavyzdinčiai sklandžiai, o kas svarbiausia, pasireiškė jaunatvės ugnimi ir nauju ryžtu.

T. Burokas, kaip ne kartą panašiais atvejais, kalba neilgai, bet drūtai. Ir šį kartą sakė neminėdama istorijos įvykių ir datų. Griežtai parinktais sakiniiais, kurių kiekvienas papuoštas poezijos deimaniukais, priminė paliktas tėviškes sodybas, kelius, takelius ir viliojančias upes. „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi“ — taip jis baigė minėjimo įžangą ir pridėjo: „Džiaugiuosi galėdamas pakviesti šio minėjimo paskaitai jaunosios kartos atstovę panelę Valterytę“.

G. Valterytė pradėjo kukliai ir natūraliai: „Pirmiausia noriu tamstoms padėkoti už paramą ir aukas, kurios įgalino ir mane iš Anglijos nuvykti į Ameriką, į lietuvių Jaunimo kongresą“. Ji nuosirdžiai pasakojė kelionės įspūdžius ir perdavė kongrese priimtas rezoliucijas. Džiaugėsi mačiusi tiek daug lietuvių, beveik iš viso pasaulio suskridusių.

Jos besiklausydami, tikrai džiaugėsi ir visi klausytojai, apščiui sugūžėję ir klubo salę iš Bradforde ir apylinkių. Kas galėtų sakyti, kad ir senesnieji nesupranta jaunųjų?

Ir tuojau „Sūkurys“ pradėjo visą eilėraščių ir dainų pyne. „Sūkurys“ kaimynams duodavo viską, o namie, lyg prabėgom, vie ną kitą dainelę ištesėdavo, o šį kartą sukaityto dainininkai prie žėrinčio židinio, ir jų vadovas T. Burokas, nors sukaityto, bet davė ir dar pridėjo.

Klausytojai viską priėmė su dėkingumu ir nepagailėjo plojimų ir... aukų. Kai J. Traškienė paprašė skautų reikalams, tuojau į skrybėlę sukritė daugiau kaip 12 svarų, kurie perduoti G. Valterytei.

Taip pat nupirktą Tautos fondo ženklą, bet jų platintojas J. Paulauskas galėjo būti laimingesnis.

Visiems reiškia nuosirdi padėka.

A. Bučys

LIET. SODYBA

— Sodybos vasaros sezonui būtinai reikalingi virėjas, padavėjas-ja ir virtuvės darbininkai. Amžius ir patyrimas nesvarbu. Rašyti: Sodybos Vedėjui, Headley Park, Bordon, Hants., arba skambinti tel. Bordon, No. 2810.

— Sekminių loterijos bilietų platinimas vyksta gerai. Kai kurie platintojai jau priuntė šakneles ir pinigų. Tačiau dar yra likę gana daug bilietų ir būtų labai pageidautina, kad atsirastų daugiau naujų platintojų.

Isidėmėtina — vienos knygutės bilietų savininkai gauna teisę nemokamai dalyvauti saskrydžio iškilmėse, įskaitant nakvynę palapinėse, ir tuo pačiu metu gali išlošti vertingą dovaną.

— B. Brazauskas padovanojo loterijai elektrinę pučiamą krosnelę. Yra vilties, kad atsirastų dovanų ir daugiau.

Lietuvio namuose ramioj ir gražioj vietoj išnuomojamas vienas asmeniui didelis, patogus kambarys. Tinka pensininkui. Skambinti tel. 940 - 6377.

A.A. ANDRIUI PUSVASKIUI PRISIMINTI JO MIRTIES METINĖSE. Jis mirė 1966 m. kovo 21 d. Chicagoje. B. ir J. Veselkai sutvarkė jo kapą, pastatė paminklą. Už jo vėl užprašytos šv. Mišios. Si nuotrauka daryta a.a. Andriaus išvykimo proga iš Anglijos į Ameriką 1959 m. A.a. Andrius sėdi viduryje. Jam tada atsišveikinant buvo palinkėta laimingos kelionės ir gero gyvenimo. A.B.

MANCHESTERIS

DR. VINCO KUDIRKOS MINEJIMAS

Balandžio 8 d., 6 val. vak., Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo Valdyba savo klubo patalpose rengia Dr. V. Kudirkos minėjimo trečiąją paskaitą, kurią skaitys mokytojas D. Dainauskas. Po paskaitos — šokiai. Gros gera kapela. Prašome gausiai dalyvauti.

Klubo Valdyba

VOKIETIJA

NEPRIKLAUSOMYBĖS SVENTE

PLB Stuttgarto apylinkės lietuvių Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą šventė ko vo 5 d. Stuttgarte — Steinhaldenfeldo parapijos salėje. Minėjimas pradėtas pamaldomis už Lietuvą, kurias atnašavo kun. J. Dėdinas, o pamokslą pasakė vietos lietuvių kapelionas kun. K. Senkus.

Minėjime buv. Vliko VT pirm. J. Glemža skaitė paskaitą, pavaizduodamas Nepr. Lietuvos ekonominę pažangą. Ministerijos patarėjas Dr. Manner sveikindamas pasiūlydavo Stuttgarto apylinkės lietuvių kultūrine veikla ir pažadėjo vyriausybės paramą. Latvių atstovas min. Liepinš pasigėrėjo lietuvių nuosirdžiu bendravimu su estais ir latviais.

Meninės programos svarbiausiąją dalį išpildė chigaiškie solistė Laimutė Stepaitytė. Ji nenuilstamai lanko Vokietijos lietuvių ir juos vaišina lietuviškų dainų melodijomis. Apylinkės Valdybos pirmininkas dėkodamas iškėlė jai savo rankų darbo lietuvišką albumą ir pabrėžė, kad ta do vana yra ne vien Stuttgarto apylinkės, bet visoje Vokietijoje gyvenančių lietuvių dėkingumo ženklas. Solistė, dėkodama už do vaną, dar padainavo. Solistę fortepionu pa lydėjo Appenzeller iš Stuttgarto.

Vasario 16 gimnazijos auklėtinės meistriskai deklamavo lietuviškus eilėraščius, o mokytojas kun. Dėdinas sudomino filmu iš gimnazijos gyvenimo.

Neatsilikio ir vietos jaunimas: Alfredas Repšys paskambino, o Alfredas Lucas akordeonu pagrojo.

Po programos lietuvių su svečiais susirinko gretimose kavinėse. Ten prie vaišių stalo, kurį paruošė Kr. Valdybos įgaliotinė Glemžienė, atšvėstos kazimierinės. Kaziu kams — pirmininkui ir kapelionui — buvo sugiedota ilgiausių metų.

Tiek svečiams, tiek lietuviams minėjimas padarė gerą įspūdį.

K. S.

Lietuviškas krupnikas ir lietuviška degtinė DAR PO VIENĄ — abi su pristatymu £4.10.0.

Pokelis trijų devynerių 11/6 šil.

Z. JURAS

421 Hackney Rd., London, E.2

Tel. SHO 8734

IR VASARĄ, IR ZIEMĄ,

IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ

ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis. Jei saviems padėti nori, Padarysi tai tikrai, Kreipkis tik tuojau pas TAURĄ, Ir neliks kišenė kiura!

TAURAS

3, ST. DUNSTAN'S GARDENS, LONDON, W.3. Tel. ACO 4374

Atstovas Manchesteryje: L. Puras, 79 Victoria Cres., Eccles, Manchester.

PASITARIMAI SU BALFO VICEDIREKTORE

Balfo pirmoji vicedirektorė dr. Armonienė savo tarnybos reikalais lankėsi Vokietijoje. Kovo 6 d. Krašto Valdybos pirmininkas J.K. Valiūnas, išd. Fr. Skerys, sekr. J. Barasas ir gimnazijos direktorius dr. P. Bačinskas susitiko su ja Frankfurte. Plačiai aptarti Vokietijos lietuvių bendruomenės reikalai bei gimnazijos padėtis. Direktoriui ir Krašto Valdyba padėjo Balfui už ligšiolinę paramą ir prašė ją padidinti, nes tik galint pasiūlyti pilnaverčius atlyginimus, būtų vilčių surasti bent pagrindiniams dalykams tinkamai kvalifikuotus mokytojus. Šia proga buvo iškelta mintis, kad ir kitų kraštų, ypač Amerikos, lietuvių galėtų siųsti savo vaikus į Vasario 16 gimnaziją.

PAGERBĖ KUN. B. LIUBINĄ

Krašto Valdyba kovo 2 d. turėjo savo posėdį Kaiserslauterne. Po posėdžio buvo apsilankyta pas buvusį Vasario 16 gimnazijos direktorių kun. Br. Liubiną ir įteikta jam Krašto Valdybos dovana už ilgalaikį, sėkmingą ir darbštų vadovavimą tai vienin telei Europos lietuvių švietimo įstaigai. V-bos pirm. J.K. Valiūnas šia proga išreiškė kun. Br. Liubinui nuosirdžią Krašto Valdybos padėką ir palinkėjo geros sėkmės atečiai.

STUDENTŲ KONGRESAS

Liepos 28 d. — rugpjūčio 1 d. Romuvos sodyboje įvyksta pabaltiečių studentų kongresas, kurio suorganizavimu ir pravedimu rūpinasi Vokietijos lietuvių studentų sąjunga.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

SOKEJŲ POPILIARUMAS

Gegužės mėn. Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė ir choras yra pakviesti pasirodyti trijuose Vokietijos miestuose. Per Nuertingeno miesto šventę šokėjus ir choristus nori turėti vietinės vokiečių pabėgėlių organizacijos, Viernheimen juos kviečia Jugendring, o Ludwigshafene Kat. Jugendverband.

KETURI LAIKYS EGZAMINUS

4 gimnazijos abiturientai balandžio 10 d. pradės laikyti abiturės egzaminus. Rašomieji tėsūs nuo balandžio 10 iki balandžio 14 d. Žodiniai egzaminai gali būti paskirti tarp 12 birželio ir 18 liepos.

JEI REIKIA PASIŪSTI SIUNTINĮ — KREIPKIS Į LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĘ,

2 LADBROKE GARDENS, LONDON, W.11.

Greitas, garantuotas ir sąžiningas patarnavimas lietuviams.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Liet. Namų Akc. B-vė.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Prenumeratos kaina: metams 50 šil.; dolderio kraštuose — 6 dol. metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

PAVASARINIAI IR VASARINIAI

SIUNTINIAI 1967 METAMS

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtrauktas visas, kas labiausiai reikia Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

MOTERIŠKAS (1967)

Nailoninis itališkas su diržu lietaipaltis, 3 jardi vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 jardi puikios suknelei medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų, 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 gelėta šilkinė skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 įvairių namų ruošai adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megztukas.

Kaina £25.0.0.

VYRIŠKAS (1967)

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietaipaltis, 3 jardo angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai marškiniai, 1 terileno kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 didelės špūlės stiprių siūlų, 3 jardi vilnonės paltui medžiagos.

Kaina £25.0.0.

Jungtinis moteriškas ir vyriškas siuntinys (1967) kainuoja £45.0.0.

Tebesiuočiamė ir visus kitus anksčiau mūsų skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, motociklus, dviračius, siuvamasias mašinas, svaigamuosius gėrimus, maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiuočiamė ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E.2. ENGLAND. Tel. SHO 8734

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

ATSTOVAI: A. Kuzmickas, 31 Milton St., Eccles, Manchester.

H. Petrauskas, 25 Prior Rd., Noble Park, Melbourne, Australia.

A. Kusinskis, 167 College St., Sudbury, Ont., Canada.

Galime pervesti ir pinigų, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti, kas jam reikalinga, iš specialių krautuvių.